

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/
26187 GK 120

Sayı : 69602026-610-53853132
Konu : Soru Önergesi (7/26187)

13.04.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.03.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.630599 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Antalya Milletvekili Sayın Çetin Osman BUDAK tarafından verilen 7/26187 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı (3 Sayfa)

Adres : Üniversiteler Mah. Dumlupınar Cad. No.151

Çankaya/ANKARA

Tel : (0312) 449 1336-38

Elektronik Ağ : <http://www.ticaret.gov.tr>

Bilgi İçin : Soru Önergeleri Birimi

Fax : (0312) 449 13 41

E-Posta : stratejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Antalya Milletvekili Sayın Çetin Osman BUDAK' a ait 7/26187 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-2) Sağlık Bakanlığımız tarafından, Koronavirüs Bilim Kurulunun kararı doğrultusunda, 7 Şubat 2020 tarihinde yapılan açıklama kapsamında, yeni tip koronavirüse (COVID-19) karşı alınan tedbirler çerçevesinde, Çin'den her türlü canlı hayvan, hayvansal ürünler ve yan ürünlerinin ithalatı geçici bir süreyle durdurulmuştur.

COVID-19 salgını nedeniyle Çin ekonomisinde 2020 yılı Ocak-Şubat dönemine ait veriler, Çin Ulusal İstatistik Bürosu tarafından 16 Mart 2020 tarihinde açıklanmış olup, sanayi katma değer üretiminin geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %13,5 daraldığı görülmektedir. Söz konusu dönemde Çin'in dünyaya toplam ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %17,2 oranında düşerek 292,5 milyar dolar olarak gerçekleşirken ithalatında %4 oranında düşüş yaşanmış ve 299,5 milyar dolar olmuştur. Çin'den tedarik yapan küresel çapta üretim yapan firmaların tedarik bölgelerini çeşitlendirmeye gitmeleri eğiliminin Çin'in küresel toplam ihracatını olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir.

Bunun yanında, Çin ekonomisindeki daralmanın etkisi ile bu ülkeye geleneksel ihrac ürünlerimiz arasında yer alan demir-kurşun-krom-bakır cevherleri; mermer-doğal taşlar; kimyasal ürünler ve makine sektörüne yönelik Çinli firmaların taleplerinde yaşanabilecek daralmadan ve Çin'e yönelik uluslararası lojistik kanallardaki sıkıntılardan kaynaklanabilecek dönemsel ihracat düşüşleri yaşanmaya başlanmıştır. Ancak yine Çin bu salgının olumsuz etkisinden en erken çıkan ülkeler arasındadır.

Öte yandan üretim arz tedarik zinciri ilişkisi bakımından Çin'den elektrikli-elektriksiz makineler; otomotiv aksam-parçaları; tekstil hammaddeleri; kimyasal boya ve plastik ürünler; yassı çelik-alüminyum sac gibi girdi ithalatı gerçekleştiren Türk firmalarının kapasite imkânları çerçevesinde yerli girdi ürünlerine yöneldikleri veya alternatif ithalat kaynaklarını tercih ettikleri görülmektedir. Çin'den ithalatımıza alternatif olabilecek ülkelere ilişkin ülke-madde esaslı çalışmalar Bakanlığımız bünyesinde yapılmakta olup esasen söz konusu firmaların girdi teminlerini, ülkemizin üretim kapasitesi çerçevesinde, mümkün mertebe yerli üretimden tedarik etmeleri yönünde ilgili özel sektör kuruluşları ile işbirliği içerisinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Koronavirüs salgını nedeniyle iç piyasada yüksek talep görebilecek ürünlerin tedarikinde yaşanabilecek sıkıntıları azaltmak amacıyla, Bakanlığımızca söz konusu ürünlerin ihracatına ön izin şartı (ihracatın sınırlandırılması) önlemi getirilebilmektedir. Bahse konu durumda, Bakanlığımızca söz konusu eşyaların sığınağı olabileceği eşyalar tespit edilmekte ve beyan harici olarak yurtdışına ihraç edilmesinin önüne geçirilmesi amacıyla risk analizi yöntemleri kullanılmaktadır. Yani gümrük işlemine konu olacak eşyanın, yapılacak gümrük işlemlerinde tabi olduğu yükümlülüklerden kaçınmak amacıyla, bu yükümlülüklere tabi olmayan ve kendisine en yakın veya beyanı en muhtemel Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonundan (GTİP'ten) beyan edilmesine ilişkin tedbirlerde alınmaktadır.

Bununla birlikte, Koronavirüsün yayılımını engellemek, eşya hareketinin ve mal tedarikinin dolayısıyla ticaretin etkin, kontrollü ve güvenli bir şekilde devamlılığını ayrıca ihracatçımızın bu süreci mümkün olan en az hasarla atlatmasını sağlamak amacıyla Bakanlığımızca bir dizi uygulama hayata geçirilmiş olup bunlar sırasıyla,

Temassız Ticaret; Habur Gümrük Kapısının 01.03.2020 tarihinde kapatılmasının akabinde, ticaretin aksamamasını teminen tampon bölgede konteyner/dorse/şoför değişimi yoluyla insan teması olmadan ticaretin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Bu yolla, hâlihazırda ortalama günlük 1.000 aracın çıkış, 850 aracın ise giriş işlemi gerçekleştirilebilmektedir. Bahse konu işlemlerin yapılması esnasında her türlü sağlık ve dezenfeksiyon tedbirleri alınmaktadır.

Diğer taraftan, koronavirüse karşı alınan tedbirlerin Habur Gümrük Kapısında yurtdışı çıkış yönlü sıklığına sebebiyet vermemesi için yurtdışına çıkış yapmak üzere Habur Gümrük Müdürlüğüne yapılacak sevklerde, İpekyolu Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü ile eşgüdüm sağlamak suretiyle, sevk işlemlerinin Habur Gümrük Kapısındaki yığılmaları engelleyecek ve söz konusu kapının daha etkin kullanılmasını temin edecek şekilde yapılması sağlanmıştır.

Ayrıca, Bulgaristan'a açılan Kapıkule Gümrük Kapısında yer alan GTİ TIR Parkında, herhangi bir insan teması olmaksızın gerekli sağlık tedbirleri çerçevesinde dorse/şoför/konteyner değişimi yoluyla ticaretin devamlılığı sağlanmıştır.

Yine Temassız Ticaret uygulaması kapsamında, İran'a açılan Kapıköy Gümrük Müdürlüğünde her iki yönlü demiryolu işlemleri halihazırda kontrollü olarak gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, anılan Gümrük Kapısında her iki yönde olmak üzere, insan geçişi ve teması olmaksızın, vagonlar Türkiye tarafından lokomotiflerle itilip, İran tarafından yine lokomotiflerle çekilmek suretiyle, işlemler gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, vagonların kabul ve sevk işlemleri esnasında gerekli emniyet tedbirleri alınarak makine ve personelin sınırı geçmelerine izin verilmemektedir. İran'a açılan kara hudut kapılarında giriş ve çıkışlara ilişkin alınmış olan tedbirler dolayısıyla, özellikle Türki Cumhuriyetlere transit rejimi kapsamında yük taşıyan araçların çıkış yapmak üzere Kaçkar Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğüne bağlı Sarp Gümrük Müdürlüğüne yönlmesi nedeniyle, yurtdışına çıkış yapmak üzere Gürcistan'a açılan kara sınır kapılarımıza yapılacak sevklerde "<http://kackar.ticaret.gov.tr/duyurular/gunluk-tir-sayilari>" adresinden söz konusu kapılardan bir önceki günün çıkış sayıları da kontrol edilmek ve mezkûr kapılarla eşgüdüm sağlanmak suretiyle, sevk işlemlerinin Sarp Gümrük Kapısındaki yığılmaları engelleyecek ve Aktaş ve Türkgözü Gümrük Kapılarının da daha etkin kullanılmasını temin edecek şekilde yapılmasına yönelik tüm önlemler alınmıştır.

İthalatta Yerinde Gümrükleme; Eşyanın yurt içinde gerçekleştirilecek gümrük işlemlerinin de en az temasla gerçekleştirilmesi için yenilikçi yöntemler geliştirilmektedir. Bu kapsamda, 03.04.2020 tarihinde ilk kez ithalatta yerinde gümrükleme uygulaması hayata geçirilmiş ve tüm işlemler dijital ortamda risk kriterlerine göre temassız olarak gerçekleştirilmiştir.

Sürelerle İlişkin Kolaylıklar;Gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması ve yükümlülerin mağduriyetine sebebiyet verilmemesi amacıyla gümrük mevzuatında yer alan sürelerin uygulanmasına ilişkin kolaylıklar getirilmiş olup uygulamada yeknesaklığın sağlanması amacıyla tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri bu hususlarda talimat geçilmek suretiyle;

- Gümrük idaresine sunulan eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutuluncaya kadarki geçici depolama süresine ilişkin uzatım talepleri, mücbir sebep kapsamında değerlendirilerek geçici depolanan eşyanın tasfiyelik hâle gelmesi engellenmiştir.

- Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye'de bulunan ticari ve kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtlarının yurtda kalma süresi, gümrük idaresine başvuru yapılması gerekmesizin 30.06.2020 tarihine kadar uzatılmıştır. Yine firmalarımızın gümrük

mevzuatından kaynaklı bazı süre yükümlölüklerine uymakta karşılaşılabileceği sorunları ortadan kaldırmaya yönelik olarak da gerekli önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, geçici ithalat rejimi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi, hariçte işleme rejimi veya geçici ihracat kapsamında gümrük idaresince verilen izin süresi dolan veya dolacak eşya için, izin süre sonu da, yine yükümlü tarafından gümrük idaresine herhangi bir başvuruda bulunmasına gerek olmaksızın 30.06.2020 tarihi olarak belirlenmiştir.

- Koronavirüs salgını nedeniyle transit süre sınırı aşımalarında ve varış/çıkış gümrük idaresi değışikliklerinde para cezası uygulanmaması sağlanmıştır.

- Gümrük Yönetmeliđi'nin 38/2 maddesiyle düzenlenen menş e şahadetnamelerinin 6 aylık ibraz süresi, 01.02-30.06.2020 tarihleri arasında yükümlülerin ayrıca bir talebi olmaksızın durdurulmuş olup söz konusu süre, 01.07.2020 tarihi itibarıyla kaldığı yerden başlatılacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlara ilaveten, Sağlık Bakanlığınca önerilen güvenli sosyal mesafe çerçevesinde bir yandan personelimizin ve yükümlülerin hastalıktan etkilenme riskini en aza indirmek; diğ er yandan gümrük işlemlerinin devamlılığını sağlamak amacıyla,

- Yükümlülerin işlemleri mümkün olduğunca gümrük idarelerimizle temas kurmadan gerçekleştirmeleri mühim olduğundan gümrük idarelerimizce sunulan muhtelif hizmetlerin e-devlet veya Bakanlık web sayfası üzerinden ulaşılabilir olduğ u hususunda gerekli bilgilendirmenin yapılması hususunda tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri ile ilgili Sivil Toplum Kuruluşları bilgilendirilmiştir.

- Gümrük idarelerimizde, 10 m2'lik alanda üç kişiden fazla bulunulmayacak şekilde hizmet verilmesi ve yetkisiz iş takibi yapılmasının önüne geçilmesi için gerekli tüm tedbirlerin alınması hususunda tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüklerimize gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Ayrıca koronavirüs salgını nedeniyle dış ticaretimizde yaşanması muhtemel sorunların minimize edilmesini teminen Bakanlığımızca ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve firmalar ile işbirliği halinde çalışmalara devam edilmekte olup bu kapsamda tüm gümrük kapılarında gerçekleştirilen ihracatımız günlük olarak takip edilmekte ve söz konusu ihracatın ülke, sektör ve ürün bazlı seyri izlenmektedir.